

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології
(назва факультету)
Т.О. Олефіренко

_____ (підпис)

«___» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«Методика навчання освітніх галузей «Соціальна»,
«Здоров'язбережувальна»

(назва дисципліни)

освітнього рівня бакалавр

(бакалавр/магістр)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 013 Початкова освіта

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійні програми: 1. Початкова освіта та практична психологія
2. Початкова освіта та іноземна мова
3. Початкова освіта та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ПП. 2.04

Робоча програма розроблена на підставі типової навчальної програми з освітньої галузі «Методика навчання освітніх галузей «Соціальна» та «Здоров'язбережувальна» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «__» _____ 20__ року, протокол №__.

Розробники програми: Себало Людмила Ігорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкового навчання

«30» серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

_____

(підпис)

проф. Матвієнко О.В.

(прізвище, ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта	Кількість кредитів -2		Методи навчання: - Словесні - Наочні - Практичні
Спеціальність 013 Початкова освіта	Загальна кількість годин - 60		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень Бакалавр	Лекції:		
	-	-	
	Практичні заняття:		
Нормативна	-	-	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – I, II	-	-	Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи
	Індивідуальна робота:		
Семестр II, III	6	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 2	38	-	Форма підсумкового контролю: Модульний контроль
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська	1/6,3	-	

Предметом вивчення дисципліни є методика вивчення соціальної та здоров'язбережувальної і фізкультурної освітніх галузей.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Методика навчання освітніх галузей «Соціальна та здоров'язбережувальна» враховує попередню підготовку студентів із навчальних курсів: «Вікова фізіологія і анатомія», «Дидактика», «Теорія та методика виховання».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з цілями Державного стандарту початкової освіти щодо соціальної, здоров'язбережувальної галузі та формування в них вмінь і навичок, що сприятимуть досягненню учнями очікуваних результатів навчання, визначених означеною галуззю.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами знаннями, що будуть сприяти:

- формуванню комплексу вмінь і навичок щодо застосування здоров'язбережувальних практик в освітньому процесі початкової школи в контексті НУШ;
- умінню обирати основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи освітнього процесу відповідно до загальних цілей фізкультурної освітньої галузі;
- розвитку вмінь моделювати систему діяльності учнів, що сприятиме формуванню в них здоров'язбережувальної компетентності;
- вихованню в молодших школярів активної позиції щодо зміцнення і збереження власного здоров'я, виконання життєво необхідних рухових дій.

Курс «Методика навчання освітньої галузі «Соціальна та здоров'язбережувальна» спрямований на формування у студентів таких професійних *компетентностей*:

1. Загальні компетентності

1.1. Світоглядна. Наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, загальнокультурної ерудиції, широкого кола інтересів. Розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, необхідності опанування системою знань про закономірності оздоровчого навчання і виховання учнів; вивчення технологій, програм, методів, які спрямовані на формування в молодших школярів здоров'язбережувальної компетентності, особистісних якостей, що сприяють збереженню та зміцненню особистого здоров'я,

веденню здорового способу життя. Усвідомлення сутності здоров'язбережувальних освітніх технологій та важливості їх реалізації в освітньому процесі початкової школи як вимога НУШ.

1.2. Громадянська. Розуміння відповідальності перед суспільством і державою за свою професійну діяльність, зокрема в організації здоров'язбережувального освітнього процесу початкової школи. Уміння діяти з соціальною відповідальністю та громадянською свідомістю, поважати Батьківщину, її символіку, традиції, мову.

1.3. Комунікативна. Вміння здійснювати комунікативну взаємодію у підсистемах «учитель-учень», «учитель-учитель», «учитель-батьки». Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя. Оприлюднювати та популяризувати власні методичні доробки щодо впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес початкової школи.

1.4. Інформаційна. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань застосування здоров'язбережувальних технологій. Здатність до ефективного застосування інформаційних технологій із метою поліпшення процесу впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій в освітній процес початкової школи.

1.5. Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Здатність до самостійної професійної діяльності, пов'язаної з впровадженням та інтеграцією здоров'язбережувальних технологій в освітній процес початкової школи.

1.6. Самоосвітня. Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного творчого педагогічного потенціалу та самореалізацію. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

2. Фахові компетентності

2.1. Організаційна. Здатність планувати, організовувати, координувати контролювати та оцінювати діяльність учнів на уроках в початковій школі, проектувати траєкторії розвитку умінь і навичок здорового способу життя молодших школярів.

2.2. Психолого-педагогічна. Володіння базовими знаннями з психології та педагогіки, вміння їх застосовувати на уроках в початковій школі. Здатність враховувати індивідуальні та вікові особливості молодших школярів з метою правильного вибору відповідної здоров'язбережувальної освітньої технології. Готовність до діагностичної діяльності, створення сприятливих умов для особистісно орієнтованої освіти з урахуванням навчальних можливостей і потреб учнів.

2.3. Методична. Застосування базових психолого-педагогічних і методичних знань і вмінь для формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності. Здатність до вирішення фахових і методичних завдань. Застосування на практиці професійних умінь і навичок для впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій.

2.4. Здоров'язбережувальна. Здатність раціонально ставитись і берегти власне здоров'я і здоров'я учнів, створювати сприятливе здоров'язбережувальне освітнє середовище, дбати про фізичне, психічне і соціальне здоров'я.

2.5. Творча. Здатність виконувати функцію фасилітатора. Готовність упроваджувати сучасні здоров'язбережувальні освітні технології у освітній процес початкової школи, кардинально змінювати види діяльності та створювати власне навчально-методичне забезпечення курсу «Методика навчання освітньої галузі «Соціальна та здоров'язбережувальна»».

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- типи, прийоми та методи здоров'язбережувальних освітніх технологій;

- загальну характеристику шкільних факторів ризику, що впливають на стан здоров'я дітей;
- загальнометодичні та специфічні принципи оздоровчої педагогіки;
- організацію діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я учнів;
- особливості процесу навчання молодших школярів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки;
- організацію та методику проведення сучасного уроку фізичної культури за вимогами НУШ;
- організацію та методику проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня молодшого школяра;
- організацію та особливості здійснення оздоровчого навчання та виховання учнів на ГПД.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- впроваджувати в освітній процес початкової школи прийоми та методи здоров'язбережувальних практик;
- протидіяти шкільним факторам ризику, що впливають на стан здоров'я молодших школярів;
- здійснювати процес навчання учнів в умовах здоров'язбережувальної педагогіки;
- здійснювати педагогічну діагностику сформованості в школярів здоров'язбережувальної компетентності;
- організовувати та проводити сучасний здоров'язбережувальний урок за вимогами НУШ;
- організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра;
- здійснювати оздоровче навчання та виховання учнів на ГПД.

Програмні результати навчання:

- знання із психології, педагогіки та фахових методик навчання, достатні для успішної діяльності в традиційних сферах застосування;
- здатність продемонструвати вміння застосовувати сучасні здоров'язбережувальні практики в освітньому процесі початкової школи;
- уміння робити презентації (усно/письмово), виконувати дослідницькі, експериментальні проекти;
- здатність аналізувати навчально-методичні комплекти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до вимог здоров'язбережувальної педагогіки;
- здатність розробляти плани-конспекти сучасних здоров'язбережувальних уроків фізичної культури для початкової школи, визначати їхнє навчально - методичне забезпечення, застосовувати сучасні ІКТ;
- уміння здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, використовуючи різноманітні ресурси: періодичні видання, бази даних, веб-сайти, портали тощо;
- здатність опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з здоров'язбережувальними практиками та методикою їхнього упровадження в початковій школі;
- здатність аналізувати перспективний досвід учителів початкової школи для подальшого його творчого використання;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи якості лідерства, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1

Особливості вивчення змісту соціальної та здоров'язбережної освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти

Лекція 1.1. Методичні вимоги до формування в молодших школярів основ знань з соціальної та здоров'язбережної галузей Державного стандарту початкової освіти.

Ключові поняття: Державний стандарт початкової освіти, фізична культура, молодший школяр.

План

1. Поняття про життєво важливі способи пересування людини.
2. Формування в учнів розуміння значення ранкової гімнастики, фізкультхвилинок, фізкультпауз.
3. Ознайомлення учнів з зимовими та літніми видами спорту.

Державний стандарт початкової освіти про обов'язковість формування в учнів основ знань зі здоров'язбереження та комунікацій. Методичні вимоги до виконання ранкової гімнастики та фізкультхвилинок. Зимові та літні види спорту.

Основна література: 1; 2; 4; 5;

Додаткова література: 1; 5.

Лекція 1.2. Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Базова рухова активність»

Ключові поняття: загальнорозвивальні вправи, біг, стрибки, вправи з м'ячем.

План

1. Особливості виконання загальнорозвивальних вправ.
2. Ходьба та її різновиди.
3. Біг, лазіння та перелізання. Стрибки.
4. Виконання вправ з м'ячем.
5. Особливості фізичного виховання учнів з відхиленнями у стані здоров'я.

Змістова лінія «Базова рухова активність» охоплює такі види діяльності молодших школярів, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок: загальнорозвивальні вправи, біг, стрибки, вправи з м'ячем. Вимоги до фізичного виховання учнів з відхиленнями у стані здоров'я.

Основна література: 1; 3; 4; 5;

Додаткова література: 1; 3.

Лекція 1.3. Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Ігрова та змагальна діяльність учнів»

Ключові поняття: рухливі ігри, спортивні естафети, активний відпочинок, молодший школяр.

План

1. Значення рухливих ігор для підвищення рухової активності молодших школярів.
2. Організація та методика проведення рухливих ігор.
3. Організація та методика проведення спортивних естафет.
4. Рухливі ігри як складова активного відпочинку молодших школярів.

Ігри та естафети як засоби оволодіння дітьми життєво необхідними руховими вміннями та навичками. Правила безпечної поведінки під час

проведення рухливих ігор та естафет. Види зимових та літніх спортивних ігор та естафет.

Основна література: 3; 4; 5;

Додаткова література: 1; 2; 5.

Лекція 1.4. Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Турбота про стан здоров'я та безпеку»

Ключові поняття: вправи для формування постави, профілактики плоскостопості та відновлення організму.

План

1. Поняття про сукупність фізичних вправ, спрямованих на зміцнення здоров'я.

2. Методика виконання фізичних вправ для формування постави.

3. Методика виконання фізичних вправ для профілактики плоскостопості.

4. Методика виконання фізичних вправ для відновлення організму.

Сукупність фізичних вправ, що сприяють зміцненню та збереженню здоров'я молодшого школяра. Вправи для формування постави та профілактики плоскостопості. Вправи для розвитку фізичних якостей: сили, швидкості, витривалості, гнучкості, координації.

Основна література: 1; 2; 4; 5;

Додаткова література: 1; 4; 5.

Практичне заняття 1. Методика виконання учнями загальнорозвивальних вправ.

Практичне заняття 2. Організація та методика проведення рухливих ігор та естафет.

Практичне заняття 3. Методичні вимоги до виконання учнями вправ для формування постави та профілактики плоскостопості.

4. Структура навчальної дисципліни
Змістовий модуль № 1

Особливості вивчення змісту фізкультурної освітньої галузі
Державного стандарту початкової освіти

№ п/п	Назва теми	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
1	Методичні вимоги до формування в молодших школярів основ знань зі здоров'язбереження	7	3	2	1	4		
2	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Базова рухова активність»	7	3	1	2	4		
3	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Ігрова та змагальна діяльність учнів»	7	2	1	1	5		
4	Організація та методика проведення рухливих ігор та естафет	8	3	1	2	5		
5	Методичні вимоги до виконання учнями вправ для формування постави та профілактики плоскостопості	8	3	1	2	5		
	Модульна контрольна робота №1						1	
Разом за змістовий модуль № 1		37	14	6	8	23	1	

Змістовий модуль №2
Система здоров'язбережувальної діяльності початкової школи в
контексті НУШ

№ п / п	Назва теми	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий контроль
1.	Загальна характеристика шкільних факторів ризику, що впливають на здоров'я дітей	8	2	2		5		
2.	Організація діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів	8	3	1	2	5		
3.	Методичні особливості проведення ігрової та змагальної діяльності учнів початкової школи	8	3	1	2	5		
	Підсумковий контроль - залік	1					1	
Разом за змістовий модуль № 2		23	5	4	4	15	1	
Всього		90	10	10	12	38	2	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методика виконання учнями загальнорозвивальних вправ	2
2.	Організація та методика проведення рухливих ігор та естафет	2
3.	Методичні вимоги до виконання учнями вправ для формування постави та профілактики плоскостопості	2
4.	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Гурбота про стан здоров'я та безпеку»	2
5.	Організація діяльності вчителя щодо збереження фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів	2
6.	Методичні особливості проведення ігрової та змагальної діяльності учнів початкової школи	2
	Разом за навчальним планом	12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин	Кіл-ть балів
----------	------------	-----------------	-----------------

1	Методичні вимоги до формування в молодших школярів основ знань зі здоров'язбереження та соціальних комунікацій	2	10
2	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Базова рухова активність»	2	10
3	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Ігрова та змагальна діяльність учнів»	2	10
4	Методичні вимоги до вивчення змістової лінії «Турбота про стан здоров'я та безпеку»	2	10
5	Розроблення комплексу загальнорозвивальних вправ для учнів 1-2 класів	2	10
6	Розроблення комплексу рухливих ігор для проведення динамічної перерви	2	10
7	Розроблення комплексу вправ для формування правильної постави та профілактики плоскостопості	2	10

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, завдання з самостійної роботи, екзамен.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингов а	Оцінка за шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками
B	80-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	70-79 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	65-69 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-64 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
FX	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9. Методичне забезпечення курсу

опорні конспекти лекцій;

навчальні посібники;

робоча навчальна програма;

контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для модульного контролю);

10. Рекомендована література

Основна:

1. Ващенко О.М. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Перший цикл навчання: 1-2 класи: Навч.-метод. посіб. / Уклад. О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко; за заг. ред. О.М. Докукіної. – К.: Літера, 2017. – 128 с.

2. Ващенко О.М. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Другий цикл навчання: 3-4 класи: Навч.-метод. посіб. / Уклад. О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко; за заг. ред. О.М. Докукіної. – К.: Літера, 2017. – 80 с.

3. Ващенко О. Години здоров'я в початковій школі / О. Ващенко. – К.: Шк. світ, 2007. – 128 с.

4. Державний стандарт початкової загальної освіти. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>

5. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1- 2 класи. – К.: «Освіта-Центр», 2018. – 240 с.

6. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 3- 4 класи. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1273729-19#Text>

Додаткова:

1. Ващенко О.М. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі навчального дня молодшого школяра: Навч. метод. посібник / О.М. Ващенко, В.М. Єрмолова, Л.І. Іванова та ін. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 192 с.

2. Ващенко О. Оздоровча робота на ГПД: методичний poradnik / О. Ващенко, С. Свириденко // Початкова освіта. – 2008. – № 8. – С. 3-11.

3. Іванова Л.І. Фізичне виховання учнів з відхиленнями у стані здоров'я: метод. посіб. / Л.І. Іванова. – К.: Літера ЛТД, 2012. – 320 с.

4. Мазуренко Л. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів в позаурочний час. / Л. Мазуренко. – К.: Шкільний світ, 2008. – 112 с.

5. Навчаємо граючись: метод. посібник для вчителів фізичної культури загальноосвітніх навчальних закладів / В.М. Єрмолова, Л.І. Іванова, В.В. Деревянко. – К.: Літера ЛТД, 2012. – 208 с.